

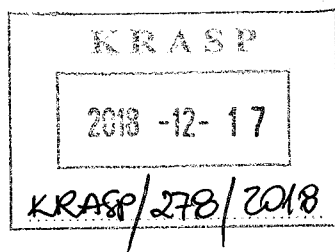

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

GMS-WP-173-337/18

Warszawa, dnia 12 grudnia 2018 r.

Przewodniczący
Konferencji Rektorów
Akademickich Szkół Polskich
Pan prof. dr hab. inż. Jan Szmidt

Szanowny Panie Przewodniczący

Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję – na podstawie art. 329 ust. 1 pkt 2 w związku z ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2018.1668) - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, z prośbą o przedstawienie opinii.

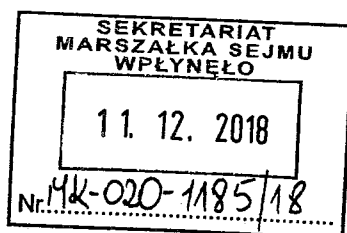
Z poważaniem

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 11 grudnia 2018 r.

RM-10-192-18

Pan Marek KUCHCIŃSKI

Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Warszawa, 10 grudnia 2018 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1618.2018 / 7 / as

dot.: RM-10-192-18 z 10.12.2018 r.

Pan
Jacek Sasin
Sekretarz Rady Ministrów

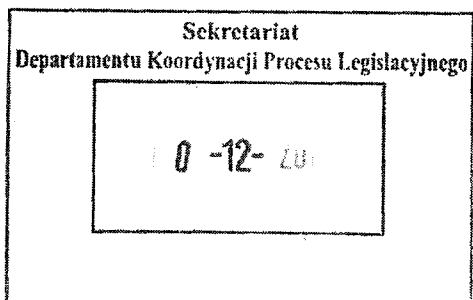
Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Konrad Baymański
Konrad Baymański

Do wiadomości:

Pani Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 i 2245) w art. 85 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Kwoty najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy wynoszą:

- 1) 1100,00 zł miesięcznie – dla osób całkowicie niezdolnych do pracy;
- 2) 825,00 zł miesięcznie – dla osób częściowo niezdolnych do pracy.

2. Kwota najniższej emerytury, z zastrzeżeniem art. 24a ust. 6, art. 54, art. 54a ust. 2 i art. 87, oraz renty rodzinnej wynosi 1100,00 zł miesięcznie.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2193) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej stanowi kwota 2629,17 zł.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2148) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kwota świadczenia przedemerytalnego wynosi 1140,99 zł miesięcznie, z wyjątkiem świadczeń dla osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4, których świadczenie nie może być wyższe niż ostatnio otrzymywana renta.”;

- 2) w art. 5 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku gdy w wyniku zmniejszenia, o którym mowa w ust. 3, kwota świadczenia przedemerytalnego byłaby niższa niż 570,50 zł, świadczenie przedemerytalne wynosi 570,50 zł, z zastrzeżeniem ust. 5. Do kwoty świadczenia przedemerytalnego w wysokości 570,50 zł art. 3 ust. 2 stosuje się odpowiednio.”.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych oraz ustawę z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Art. 4. W ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669) w art. 329 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Doktoranci, którzy rozpoczęli studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 7b ustawy zmienianej w art. 42.”.

Art. 5. 1. W 2019 r. waloryzacja od dnia 1 marca polega na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2019 r., wskaźnikiem waloryzacji ustalonym zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1, nie mniej niż o kwotę 70 zł.

2. Waloryzacja podstawy wymiaru świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polega na pomnożeniu podstawy wymiaru świadczenia przez wskaźnik stanowiący iloraz zwaloryzowanej kwoty świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i kwoty tego świadczenia ustalonej na dzień poprzedzający termin waloryzacji.

3. Do waloryzacji podstawy wymiaru świadczeń wypłacanych na podstawie ustaw, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. W przypadku świadczenia niższego od kwoty najniższego świadczenia, do którego nie ma zastosowania gwarancja wysokości najniższego świadczenia, o której mowa w art. 85 ustawy zmienianej w art. 1, waloryzacja polega na podwyższeniu kwoty świadczenia w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2019 r. wskaźnikiem waloryzacji ustalonym zgodnie z art. 89 tej ustawy.

5. W przypadku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i renty inwalidzkiej III grupy kwota waloryzacji, o której mowa w ust. 1, wynosi nie mniej niż 52,50 zł.

6. W przypadku emerytury częściowej kwota waloryzacji, o której mowa w ust. 1, wynosi nie mniej niż 35 zł.

7. Jeżeli emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje łącznie z okresową emeryturą kapitałową, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 7, każde z tych świadczeń podwyższa się w sposób określony w ust. 1, przy czym kwotę, o której mowa w ust. 1, ustala się proporcjonalnie do wysokości tych świadczeń.

8. Kwoty maksymalnych zmniejszeń, o których mowa w art. 104 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1 oraz kwoty emerytur i rent wolne od egzekucji i potrąceń, o których mowa w art. 141 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, podlegają od dnia 1 marca 2019 r. podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji ustalonego zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 6. 1. Waloryzacji, o której mowa w art. 5, podlegają:

- 1) świadczenia z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, o których mowa w art. 18 pkt 1–4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017 r. poz. 2336 oraz z 2018 r. poz. 650 i 858);
- 2) świadczenia, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a–c ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2225 oraz z 2018 r. poz. 138 i 730);
- 3) świadczenia, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a–c, oraz miesięczne kwoty, o których mowa w art. 15c ust. 3, art. 22a ust. 3 i art. 24a ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2018 r. poz. 132, 138, 730 i 912);
- 4) emerytury i renty, o których mowa w art. 3 pkt 1–3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 5) świadczenia, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6–8 oraz art. 49, art. 50 i art. 52 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1376 i 1669);
- 6) świadczenia przedemerytalne i zasiłki przedemerytalne, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych;
- 7) okresowe emerytury kapitałowe, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 926);
- 8) emerytury, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924);
- 9) świadczenie, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 128);
- 10) okresowa emerytura rolnicza, o której mowa w art. 15 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 637 oraz z 2017 r. poz. 38).

2. Waloryzacji od dnia 1 marca 2019 r., polegającej na pomnożeniu ich kwoty przez wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1, podlegają:

- 1) dodatek, o którym mowa w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967 i 2245);
- 2) dodatek, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2018 r. poz. 276);
- 3) świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373);
- 4) świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2014 r. poz. 1001 oraz z 2018 r. poz. 1552);
- 5) dodatki, o których mowa w art. 75 ust. 2 i art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 6) świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 690).

Art. 7. 1. W 2019 r. emerytura podstawowa, o której mowa w art. 6 pkt 7 ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji ustalonego zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ogłosi, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, zwaloryzowaną kwotę emerytury podstawowej, o której mowa w ust. 1.

3. Waloryzacja emerytury oraz renty z ubezpieczenia społecznego rolników polega na pomnożeniu zwaloryzowanej kwoty emerytury podstawowej przez wskaźnik wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 48 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, z tym że kwota podwyżki świadczenia nie może być niższa niż kwota, o której mowa w art. 5 ust. 1.

4. Przepis art. 48 ust. 2a i 2b ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, stosuje się odpowiednio.

Art. 8. W 2019 r. w zakresie uregulowanym w art. 5 nie stosuje się:

- 1) art. 88 ustawy, o której mowa w art. 1;
- 2) art. 48a ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1;
- 3) art. 6 ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2;
- 4) art. 6, art. 15c ust. 9, art. 22a ust. 8 i art. 24a ust. 8 ustawy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3.

Art. 9. 1. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłosi, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, należne od tego terminu miesięczne kwoty, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 3, kwoty dodatków i świadczeń, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1–5, kwoty maksymalnych zmniejszeń oraz kwoty emerytur i rent wolne od egzekucji i potrąceń, o których mowa w art. 5 ust. 8.

2. W 2019 r. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie wydaje komunikatów, o których mowa w:

- 1) art. 90 ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela;
- 2) art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- 3) art. 15c ust. 10, art. 22a ust. 9 i art. 24a ust. 9 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin;
- 4) art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych;
- 5) art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich;

- 6) art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 10. W 2019 r. do świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Funduszu Emerytur Pomostowych, którymi dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, oraz świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, nie stosuje się art. 29 ust. 10 i art. 52 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 oraz z 2018 r. poz. 62, 1000, 1366, 1669 i 1693).

Art. 11. W 2019 r. upoważnia się Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do dokonania przeniesień planowanych wydatków między działami, rozdziałami i paragrafami w ramach części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych z przeznaczeniem na waloryzację renty socjalnej.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2019 r., z wyjątkiem art. 4, art. 7 ust. 2 i art. 9, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych stanowi ważny element konstrukcji systemu ubezpieczeń społecznych. Ekonomiczna funkcja waloryzacji świadczeń polega na przeciwdziałaniu deprecjacji świadczeń i tym samym na zapobieganiu obniżaniu poziomu materialnego życia emerytów i rencistów w warunkach inflacji.

Według obecnego stanu prawnego uregulowanego w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”, coroczna waloryzacja przeprowadzana jest od dnia 1 marca przy zastosowaniu procentowego wskaźnika waloryzacji, który odpowiada średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększonemu o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia jest przedmiotem corocznych negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego (RDS), przeprowadzanych w czerwcu, w roku poprzedzającym waloryzację.

Z powyższego wynika, że wszystkie wypłacane świadczenia są podwyższane o ten sam procent, w związku z tym im niższe świadczenie, tym niższa kwota podwyżki. Również minimalne emerytury i renty wzrastają w tym samym tempie.

W ostatnich latach, aby chronić poziom najniższych świadczeń emerytalno-rentowych, zasady waloryzacji były modyfikowane.

W 2012 r. incydentalnie została wprowadzona, w miejsce waloryzacji procentowej, waloryzacja kwotowa. Świadczenia emerytalno-rentowe zostały podwyższone co do zasady o kwotę 71 zł¹⁾. W 2013 r. wskaźnik waloryzacji wyniósł 104,0% (przeciętna podwyżka 70,61 zł), natomiast w 2014 r. świadczenia emerytalno-rentowe zostały podwyższone wskaźnikiem waloryzacji na poziomie 101,6% (przeciętna podwyżka 29,87 zł).

W 2015 r. świadczenia emerytalno-rentowe zostały podwyższone wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 100,68%, jednak co do zasady nie mniej niż o kwotę

¹⁾ Na mocy ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 118).

wynoszącą 36 zł²⁾. W wyniku modyfikacji zasad waloryzacji w 2015 r. najniższa emerytura, renta rodzinna i renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, wypłacana w gwarantowanej przez państwo wysokości, wzrosła nie o 5,74 zł, tj. o 0,68%, lecz o 36 zł, tj. o 4,26%, z kwoty 844,45 zł do kwoty 880,45 zł.

W 2016 r. wsparciem dla szerokiej grupy emerytów i rencistów, z jednoczesnym zachowaniem wartości realnej wszystkich emerytur i rent, była wypłata jednorazowego dodatku, wynikająca z ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o jednorazowym dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne w 2016 r. (Dz. U. poz. 2011). Wypłata dodatku była rozwiązaniem komplementarnym wobec mechanizmu waloryzacji i jej niskiego poziomu w 2016 r., a kwota dodatku uzależniona została od wysokości świadczenia lub świadczeń pobieranych w zbiegu (od 50 zł do 400 zł netto). Dodatek stanowił wsparcie dla licznej grupy (ok. 6,5 mln) świadczeniobiorców.

W 2017 r., przy wskaźniku waloryzacji 100,44%, zagwarantowana została minimalna podwyżka świadczeń na poziomie 10 zł.

Jednocześnie w tym samym roku podwyższone zostały najniższe świadczenia emerytalno-rentowe. Dla osób spełniających warunki stażowe najniższa emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renta rodzinna wzrosły z kwoty 882,56 zł do kwoty 1000 zł, co oznaczało wzrost o 117,44 zł, tj. o 13,3%. Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy została podniesiona z kwoty 676,75 zł do kwoty 750 zł, co oznaczało jej wzrost o 73,25 zł, tj. o 10,8%, a renta socjalna z kwoty 741,35 zł do kwoty 840 zł, co oznaczało wzrost tego świadczenia o 98,65 zł, tj. o 13,3%.

W roku 2018 wskaźnik waloryzacji ukształtował się na poziomie 102,98%, co oznaczało najwyższy wzrost świadczeń w okresie ostatnich pięciu lat oraz wzrost najniższej emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty rodzinnej do kwoty 1029,80 zł.

Prognozuje się, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2019 r. wyniesie nie mniej niż 103,26%. Aktualna prognoza średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług

²⁾ Na mocy ustawy z dnia 23 października 2014 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1682).

konsumpcyjnych ogółem w 2018 r. kształtuje się na poziomie 102,3%, natomiast prognoza średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów w 2018 r. – na poziomie 102,6%. Z kolei prognozowany realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2018 r. wynosi 3,3%, co oznacza, że prognozowane obligatoryjne 20% realnego wzrostu wynagrodzeń za rok 2018 wynosi 0,66%. Koszt waloryzacji przy wskaźniku na poziomie 103,26% to 6,886 mld zł.

Waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych jest tym elementem systemu ubezpieczeń społecznych, który można stosować elastycznie, odpowiednio do możliwości finansowych tego systemu, mając na uwadze z jednej strony sytuację gospodarczą kraju, a z drugiej konieczność ochrony niektórych grup społecznych przed ubóstwem.

Sposób waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych jest jedną z najbardziej drażliwych i szeroko komentowanych kwestii. Wynika to między innymi z niemożności zaspokojenia wszystkich oczekiwań świadczeniobiorców zgłaszających w tej kwestii wiele, często wzajemnie wykluczających się wniosków.

W okresie ostatnich lat zasady waloryzacji świadczeń i mechanizm jej przeprowadzania były przedmiotem licznych zmian. Ewolucja prawnej regulacji waloryzacji świadczeń w Polsce wskazuje, że wciąż poszukiwane są optymalne w danym czasie mechanizmy waloryzacji, uwzględniające z jednej strony potrzeby socjalne świadczeniobiorców, a z drugiej bieżącą sytuację gospodarczą, stan budżetu państwa i finansów ubezpieczeń społecznych.

Mimo wielu zmian dokonanych w ostatnich latach, idących w kierunku poprawy sytuacji osób pobierających najniższe świadczenia emerytalno-rentowe, wysokość tych świadczeń wciąż uznawana jest za niewystarczającą w odniesieniu do kosztów utrzymania.

Obowiązkiem Rządu jest zapewnienie finansowego, elementarnego bezpieczeństwa obywateli, w tym emerytów i rencistów. Szczególną ochroną państwa powinni być objęci najubożsi świadczeniobiorcy.

Stąd też w 2019 r. proponuje się modyfikację obecnie obowiązujących zasad waloryzacji, polegającą na:

- 1) podwyższeniu najniższych świadczeń odpowiednio do:

- a) 1100 zł w przypadku najniższej emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renty rodzinnej i renty socjalnej,
 - b) 825 zł w przypadku najniższej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy;
- 2) zastosowaniu ustawowego wskaźnika waloryzacji, przy zapewnieniu minimalnej gwarantowanej podwyżki świadczenia na poziomie 70 zł.

Zgodnie z projektowaną regulacją wszystkie emerytury i renty zostaną podwyższone wskaźnikiem waloryzacji. Obecnie prognozowany wskaźnik waloryzacji wynosi 103,26%. Jednocześnie proponuje się, aby gwarantowana kwota podwyżki wynosiła 70 zł.

Tym samym świadczenia emerytalno-rentowe zostałyby podwyższone w wyniku waloryzacji przeprowadzonej w marcu 2019 r. o 3,26%, nie mniej jednak niż o 70 zł (art. 5 ust. 1 projektowanej ustawy).

Waloryzacji podlegać będzie również podstawa wymiaru świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Waloryzacja podstawy wymiaru świadczenia polegać będzie na jej pomnożeniu przez wskaźnik odpowiadający wyrażonej w procentach kwotowej podwyżce emerytury lub renty (art. 5 ust. 2 projektowanej ustawy). Podstawa wymiaru jest jednym z czynników decydujących o wysokości świadczeń obliczanych w myśl dotychczasowych zasad. Stąd też konieczne jest zachowanie właściwych relacji między podstawą wymiaru a wysokością świadczenia. Oznacza to więc konieczność jej podwyższenia w ramach waloryzacji o taki sam procent, o jaki wzrosło świadczenie. Zachowanie realnej wysokości podstawy jest konieczne z uwagi na to, że decyduje ona o wysokości świadczenia przeliczanego po waloryzacji, np. wskutek zgłoszenia wniosku o doliczenie okresów składkowych lub nieskładkowych, czy też przy ustalaniu innego świadczenia, którego podstawę wymiaru stanowi zwaloryzowana podstawa wymiaru świadczenia wcześniejszego.

W przypadku świadczeń niepodlegających ustawowemu podwyższeniu do kwoty świadczeń najniższych i świadczeń niższych od najniższej emerytury waloryzacja będzie polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia wskaźnikiem waloryzacji (art. 5 ust. 4 projektowanej ustawy). Minimalna podwyżka z tytułu waloryzacji w przypadku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i renty inwalidzkiej III grupy wyniesie 75% gwarantowanej minimalnej kwoty, tj. 52,50 zł (art. 5 ust. 5 projektowanej ustawy). W przypadku osób pobierających emeryturę częściową kwota z tytułu waloryzacji nie

będzie mogła być niższa niż połowa kwoty waloryzacji, tj. 35 zł (art. 5 ust. 6 projektowanej ustawy). Natomiast w przypadku kobiet pobierających okresowe emerytury kapitałowe regulacje projektowanej ustawy przewidują proporcjonalny podział minimalnej gwarantowanej podwyżki świadczenia w stosunku do wysokości emerytury z FUS i wysokości okresowej emerytury kapitałowej w łącznej kwocie tych emerytur (art. 5 ust. 7 projektowanej ustawy).

Proponowana modyfikacja zasad waloryzacji będzie zastosowana analogicznie również do emerytur i rent rolników indywidualnych, służb mundurowych oraz emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych (art. 6 ust. 1 projektowanej ustawy).

Zgodnie z art. 7 projektowanej ustawy emerytura podstawowa, stanowiąca podstawę obliczania emerytur i rent z ubezpieczenia społecznego rolników, będzie podlegała podwyższeniu przy zastosowaniu ustawowego wskaźnika waloryzacji. Jednocześnie kwota podwyżki świadczenia z systemu ubezpieczeniowego rolników nie będzie mogła być niższa niż gwarantowana kwota podwyżki, określona w art. 5 projektu, wynosząca 70 zł.

Należy dodać, że emerytury rolnicze są chronione gwarancją najniższego świadczenia określonego w systemie powszechnym. Oznacza to, że jeżeli wysokość świadczenia rolniczego jest niższa od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, wysokość takiego świadczenia podwyższa się z urzędu do tej kwoty.

Unormowania art. 2 projektu określają nową wysokość podstawy wymiaru renty inwalidzkiej określonej w ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 207 r. poz. 2193), podwyższoną w wyniku waloryzacji przeprowadzonej od dnia 1 marca 2019 r.

Regulacje art. 3 projektowanej ustawy obejmują waloryzację świadczeń przedemerytalnych. Podwyższenie tych świadczeń polegać będzie na dodaniu do kwoty świadczenia przedemerytalnego kwoty 70 zł (art. 3 pkt 1 projektowanej ustawy). Kwota świadczenia przedemerytalnego gwarantowana do wypłaty, w przypadku gdy osoba uprawniona osiąga przychód w wysokości skutkującej zmniejszeniem wysokości świadczenia, została podwyższona do kwoty 570,50 zł (art. 3 pkt 2 projektowanej ustawy).

Art. 4 projektu wprowadza zmianę w ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669). Uzasadnieniem zmiany w obrębie art. 329 tej ustawy jest potrzeba ujednoznacznienia przepisów odnoszących się do statusu ubezpieczeniowego tych doktorantów, którzy rozpoczęli studia doktoranckie pod rządami przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.). W odniesieniu do tych osób należy wskazać w sposób pozytywny w przepisach regulujących sprawy intertemporalne, dotyczące reformy systemu szkolnictwa wyższego i nauki, iż nie podlegają one obowiązkowo ubezpieczeniom, o których mowa w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.).

Dodatki do emerytur i rent, o których mowa w ustawie o emeryturach i rentach z FUS oraz w innych ustawach, będą podwyższane przy zastosowaniu ustawowego wskaźnika waloryzacji (art. 6 ust. 2 projektowanej ustawy). Wskaźnik ten będzie miał również zastosowanie do obliczenia kwot maksymalnych zmniejszeń świadczeń w przypadku osiągnięcia przez emeryta lub rencistę dochodu z pracy oraz kwot emerytur i rent wolnych od egzekucji i potrąceń (art. 5 ust. 8 projektowanej ustawy).

W związku ze zmianą formuły podwyższania emerytur i rent w 2019 r. nie stosuje się art. 88 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, art. 48a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, art. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz art. 6, art. 15c ust. 9, art. 22a ust. 8 i art. 24a ust. 8 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (art. 8 projektowanej ustawy).

Regulacje projektowanej ustawy zawierają unormowanie, że do państwowych funduszy celowych: Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych i Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stosuje się zasadę, że zmiany planu finansowego państwowego funduszu celowego mogą powodować zwiększenia dotacji z budżetu państwa lub zwiększenia planowanego stanu zobowiązań (art. 10 projektowanej ustawy). Przepisy te stanowią zabezpieczenie

wypłat świadczeń, gdyż zaproponowany mechanizm waloryzacji będzie wymagać dodatkowych nakładów finansowych na wypłaty emerytur i rent.

Z kolei art. 11 projektowanej ustawy zawiera upoważnienie dla Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do dokonania przeniesień planowanych wydatków między działami, rozdziałami i paragrafami w ramach części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych z przeznaczeniem na waloryzację renty socjalnej.

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 marca 2019 r. (art. 12 projektowanej ustawy), z wyjątkiem art. 4, art. 7 ust. 2 i art. 9, które mają wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Wcześniejsze wejście w życie projektowanych art. 7 ust. 2 i art. 9 wynika z konieczności ogłoszenia co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji stosownych komunikatów. Wejście w życie projektowanego art. 4 we wskazanym terminie jest uzasadnione koniecznością jak najpilniejszego wdrożenia regulacji, która w jednoznaczny sposób określi sytuację prawną w zakresie podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym doktorantów odbywających studia doktoranckie.

Zastosowanie w 2019 r. zasad waloryzacji procentowej, z gwarantowaną minimalną podwyżką, zapewni nie tylko ochronę realnej wartości wszystkich wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych, lecz wyjdzie naprzeciw oczekiwaniom wyższych podwyżek przez większość emerytów i rencistów.

Wejście w życie projektowanej ustawy – zdaniem projektodawcy – nie naruszy wartości wyrażonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego wynika, że waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych stanowi jeden z elementów konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, wyrażonego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, co oznacza konieczność istnienia mechanizmu utrzymywania świadczeń emerytalno-rentowych na odpowiednim poziomie ich wartości realnej. Określenie zakresu i formy zabezpieczenia społecznego Konstytucja RP powierza ustawodawcy (art. 67 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP) i dlatego też ma on swobodę w kształtowaniu mechanizmu waloryzacji. Do ustawodawcy należy zatem wybór rozwiązań, które uważa za optymalne z punktu widzenia potrzeb obywateli oraz wymogów ekonomicznego rozwoju kraju. W dziedzinie kształtowania praw socjalnych Konstytucja RP pozostawia ustawodawcy szeroki margines działania, a sposób wykorzystania tego marginesu nie może

pozostawać bez związku z aktualnymi możliwościami finansowymi państwa. Swoboda ustawodawcy nie jest jednak nieograniczona. Określając zakres prawa do zabezpieczenia społecznego, ustawa nie może naruszyć istoty danego prawa, która określa jego tożsamość.

Do naruszenia istoty prawa do zabezpieczenia społecznego w związku z waloryzacją może dojść w szczególności w dwóch sytuacjach: gdy świadczenia nie będą waloryzowane w danym okresie bądź gdy waloryzacja świadczeń sprowadzi przynajmniej część świadczeniobiorców poniżej poziomu minimum życiowego.

W orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że: „Świadczenia emerytalne przysługują w zamian za składkę ubezpieczeniową wnoszoną do systemu, jednak suma wpłaconych składek nie decyduje ostatecznie o wysokości emerytury. Formuła obliczania świadczeń wyraża bowiem podstawowe zasady systemu ubezpieczeń, a w szczególności zasadę solidaryzmu społecznego. Oznacza to, że wypłacane świadczenia muszą pozostawać w pewnej proporcji do wysokości zarobku, jakim ubezpieczony dysponował przed przejściem na emeryturę, ale muszą też zaspokajać podstawowe potrzeby ubezpieczonego”.

Po przeanalizowaniu dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego nie ma wątpliwości co do tego, że ustawodawca powinien określać wysokość świadczenia emerytalnego w taki sposób, aby nie naruszyć istoty prawa do zabezpieczenia społecznego. Wydaje się jednak, że konstytucyjny standard ochrony odnoszonej do świadczeń emerytalnych wykracza poza sam zakaz naruszania istoty prawa. Biorąc pod uwagę rozłożenie w czasie procesu uzyskiwania prawa do emerytury oraz możliwe długotrwałe korzystanie z tego prawa, podstawowe znaczenie ma problem zachowania wartości emerytury, której wysokość jest określana w decyzji organu emerytalnego. Z punktu widzenia zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa zasadne wydaje się bowiem formułowanie oczekiwania, że państwo po ustaleniu wysokości świadczenia emerytalnego zapewni jego realną wartość. Takim właśnie mechanizmem, służącym zagwarantowaniu obywatelowi realnej wartości uzyskiwanej przez niego emerytury, jest mechanizm waloryzacji. Tym samym, patrząc z perspektywy ukształtowanej w Konstytucji RP zasady ochrony praw nabytych, instytucja waloryzacji emerytur stanowi istotny element prawa do emerytury (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 grudnia 1999 r., sygn. K 4/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 165). Dodatkowo Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 27 czerwca 2001 r.

(sygn. Ts 24/01, OTK ZU nr 5/2001, poz. 154) stwierdził, że dopóki stosowany przez ustawodawcę mechanizm waloryzacji jest ukierunkowany na zagwarantowanie realnej wartości przyznanych emerytur, dopóty ustawodawca ma swobodę w zakresie sposobu jej dokonywania, w szczególności, jeżeli chodzi o wybór i zmiany jej metody (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 maja 2000 r., sygn. SK 22/99, OTK ZU nr 4/2000, poz. 107).

Należy podkreślić, że waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych stanowi ważny element konstrukcji systemu ubezpieczeń społecznych zapobiegający deprecjacji świadczeń. Proponowana w marcu 2019 r. modyfikacja mechanizmu waloryzacji stanowić będzie realne wsparcie dla najuboższych grup emerytów i rencistów, przy zachowaniu siły nabywczej i realnej wartości wszystkich świadczeń.

Przyjęcie w 2019 r. zasady waloryzacji procentowej z gwarantowaną minimalną podwyżką na poziomie 70 zł spowoduje, że świadczenia wypłacane w kwocie poniżej 2147,30 zł miesięcznie będą podwyższone w stopniu większym niż gdyby przeprowadzono waloryzację według obecnie funkcjonujących zasad.

Wprowadzenie w 2019 r. innego mechanizmu waloryzacji niż obecnie funkcjonujący oznacza, że z tytułu minimalnej gwarantowanej podwyżki na poziomie 70 zł, wyższą podwyżkę niż wynikającą z prognozowanego wskaźnika 103,26% otrzyma ok. 6,27 mln świadczeniobiorców, w tym ok. 61% emerytów i rencistów pobierających świadczenia z ZUS, 100% emerytów i rencistów pobierających świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, ok. 20% świadczeniobiorców ze służb mundurowych oraz 100% osób pobierających renty socjalne oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne.

Przy proponowanej w projekcie ustawy zmianie sposobu waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych osoby pobierające najniższe emerytury i renty dostałyby kwotę waloryzacji na poziomie 70,20 zł (w przypadku rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 52,65 zł). Gdyby zastosowano dotychczasowe zasady waloryzacji świadczeń, otrzymałyby kwotę 33,57 zł (w przypadku rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 25,18 zł). Tak więc w przypadku najniższych emerytur i rent z tytułu całkowitej niezdolności do pracy – w stosunku do obecnie obowiązujących zasad waloryzacji – podwyżka świadczenia byłaby wyższa o 36,63 zł.

Oznacza to tym samym, że świadczenia te zostałyby podwyższone o 6,82%, zamiast o 3,26% (przy zachowaniu w 2019 r. dotychczasowych zasad waloryzacji świadczeń).

Podniesienie wysokości najniższej emerytury i renty oraz zagwarantowanie minimalnej wysokości waloryzacji świadczenia na poziomie 70 zł stanowi realną pomoc dla świadczeniobiorców o najniższych dochodach. W wyniku tego działania świadczenia osób otrzymujących najniższą emeryturę lub rentę wzrosną o ponad 44 zł netto. Takich świadczeniobiorców w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych jest ponad 550 tys.

Warto podkreślić, że gospodarstwa domowe emerytów i rencistów charakteryzują się najwyższymi wskaźnikami wydatków w stosunku do dochodów. W 2017 r. relacja wydatków do dochodów w gospodarstwach emerytów wyniosła 79,5%. Wyższy udział charakteryzował gospodarstwa domowe rencistów – 87,4%, natomiast średni udział wydatków gospodarstw domowych ogółem w ich dochodzie wyniósł 73,6%.

Z tych powodów podnoszenie najniższych świadczeń emerytalno-rentowych wpisuje się w politykę Rządu zmierzającą do poprawy sytuacji grup najuboższych – w miarę posiadanych możliwości finansowych.

Wysokość świadczenia przed waloryzacją (w zł)	Obecne przepisy (waloryzacja wskaźnikiem 103,26%)		Proponowana zmiana waloryzacji		Wskaźnik wzrostu świadczenia	
	Podwyżka świadczenia	Wysokość świadczenia po waloryzacji	Podwyżka na osobę (w zł)	Wysokość świadczenia po waloryzacji	Obecne przepisy	Waloryzacja zmodyfikowana
	(w zł)	(w zł)		(w zł)		
772,35	25,18	797,53	52,65	825,00	103,26%	106,82%
1029,8	33,57	1063,37	70,20	1100,00	103,26%	106,82%
1200	39,12	1239,12	70,00	1270,00	103,26%	105,83%
1400	45,64	1445,64	70,00	1470,00	103,26%	105,00%
1600	52,16	1652,16	70,00	1670,00	103,26%	104,38%
1800	58,68	1858,68	70,00	1870,00	103,26%	103,89%
2000	65,20	2065,20	70,00	2070,00	103,26%	103,50%
2100	68,46	2168,46	70,00	2170,00	103,26%	103,33%
2200	71,72	2271,72	71,72	2271,72	103,26%	103,26%
2400	78,24	2478,24	78,24	2478,24	103,26%	103,26%
2600	84,76	2684,76	84,76	2684,76	103,26%	103,26%
3000	97,80	3097,80	97,80	3097,80	103,26%	103,26%
4000	130,40	4130,40	130,40	4130,40	103,26%	103,26%
5000	163,00	5163,00	163,00	5163,00	103,26%	103,26%

Szacuje się, że łączne skutki finansowe wynikające z wprowadzenia w 2019 r. proponowanego mechanizmu waloryzacji wyniosą ok. 8381 mln zł zamiast planowanych 6886 mln zł, tj. o 1495 mln zł więcej.

Kwota ewentualnego dofinansowania znana będzie po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym i realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, z dniem skierowania do uzgodnień i konsultacji publicznych.

Nazwa projektu

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu

Marcin Zieleniecki – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

Mariusz Kubzdyl – Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych tel. 22 6611738

Data sporządzenia

10 grudnia 2018 r.

Źródło:

Nr w wykazie prac

UD 459

OCENA SKUTKÓW REGULACJI**1. Jaki problem jest rozwiązywany?**

Zapewnienie zachowania realnej wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego przy jednoczesnym dodatkowym wsparciu świadczeniobiorców o najniższych świadczeniach.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych stanowi ważny element konstrukcji systemu ubezpieczeń społecznych. Ekonomiczna funkcja waloryzacji świadczeń polega na przeciwdziałaniu deprecjacji świadczeń i tym samym na zapobieganiu obniżania poziomu materialnego życia emerytów i rencistów w warunkach inflacji. Wszystkie wypłacane świadczenia są podwyższane o ten sam procent, w związku z tym im niższe świadczenie, tym niższa kwota podwyżki. Również minimalne emerytury i renty wzrastają w tym samym tempie.

Pomimo wielu zmian dokonanych w ostatnich latach idących w kierunku poprawy sytuacji osób pobierających najniższe świadczenia emerytalno-rentowe, wysokość tych świadczeń wciąż uznawana jest za niewystarczającą w odniesieniu do kosztów utrzymania.

Obowiązkiem Rządu jest zapewnienie finansowego, elementarnego bezpieczeństwa obywateli, w tym emerytów i rencistów. Szczególną ochroną państwa powinni być objęci najubożsi świadczeniobiorcy.

Stąd też w 2019 r. proponuje się modyfikację obecnie obowiązujących zasad waloryzacji, polegającą na:

- 1) podwyższeniu najniższych świadczeń odpowiednio do:
 - a) 1100 zł w przypadku najniższej emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, renty rodzinnej i renty socjalnej,
 - b) 825 zł w przypadku najniższej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy;
- 2) zastosowaniu ustawowego wskaźnika waloryzacji, przy zapewnieniu minimalnej gwarantowanej podwyżki świadczenia na poziomie 70 zł.

Zgodnie z projektowaną regulacją wszystkie emerytury i renty zostaną podwyższone ustawowym wskaźnikiem waloryzacji. Obecnie prognozowany wskaźnik waloryzacji wynosi 103,26%.

Jednocześnie proponuje się, by gwarantowana kwota podwyżki wynosiła 70 zł. Stąd też świadczenia emerytalno-rentowe zostałyby podwyższone z tytułu waloryzacji o 3,26%, nie mniej jednak niż o 70 zł.

W przypadku świadczeń niepodlegających ustawowemu podwyższeniu do kwoty świadczeń najniższych i świadczeń niższych od minimalnej emerytury waloryzacja będzie polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia ustawowym wskaźnikiem waloryzacji. Minimalna podwyżka z tytułu waloryzacji w przypadku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i renty inwalidzkiej III grupy wyniesie 75% gwarantowanej minimalnej kwoty, tj. 52,50 zł. W przypadku osób pobierających emeryturę częściową kwota z tytułu waloryzacji nie będzie mogła być niższa niż połowa kwoty waloryzacji, tj. 35 zł. Natomiast w przypadku kobiet pobierających okresowe emerytury kapitałowe regulacje projektowanej ustawy przewidują proporcjonalny podział minimalnej gwarantowanej podwyżki świadczenia w stosunku do wysokości emerytury z FUS i wysokości okresowej emerytury kapitałowej w łącznej kwocie tych emerytur.

Proponowana modyfikacja zasad waloryzacji będzie zastosowana analogicznie również do emerytur i rent rolników indywidualnych, służb mundurowych oraz emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

Unormowania art. 2 projektu określają nową wysokość podstawy wymiaru renty inwalidzkiej określonej w ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 2193), podwyższoną w wyniku waloryzacji przeprowadzonej od dnia 1 marca 2019 r.

Regulacje projektowanej ustawy obejmują waloryzację świadczeń przedemerytalnych. Podwyższenie tych świadczeń polegać będzie na dodaniu do kwoty świadczenia przedemerytalnego kwoty 70 zł. Kwota świadczenia przedemerytalnego gwarantowana do wypłaty, w przypadku gdy osoba uprawniona osiąga przychód w wysokości skutkującej zmniejszeniem wysokości świadczenia, została podwyższona do kwoty 570,50 zł.

Art. 4 projektu wprowadza zmianę w ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669). Uzasadnieniem zmiany w obrębie art. 329 tej ustawy jest potrzeba ujednolicenia przepisów odnoszących się do statusu ubezpieczeniowego tych doktorantów, którzy rozpoczęli studia doktoranckie pod rządami przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.).

Dodatki do emerytur i rent, o których mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz w innych ustawach, do których zastosowanie mają przepisy o waloryzacji, będą podwyższane na zasadach wynikających z projektowanej ustawy, tj. zostaną podwyższone w ramach waloryzacji o wskaźnik waloryzacji wynoszący 103,26%. Wskaźnik ten będzie miał również zastosowanie do obliczenia maksymalnych kwot zmniejszeń świadczeń w przypadku osiągnięcia przez emeryta lub rencistę dochodu z pracy oraz kwot emerytur i rent wolnych od egzekucji i potrąceń.

Zastosowanie w 2019 r. zmodyfikowanych zasad waloryzacji procentowej, z gwarantowaną minimalną podwyżką, zapewni nie tylko ochronę realnej wartości wszystkich wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych, lecz wyjdzie naprzeciw oczekiwaniom wyższych podwyżek przez większość emerytów i rencistów.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Świadczeniobiorcy pobierający emerytury i renty, świadczenia i zasiłki przedemerytalne oraz renty socjalne przed dniem 1 marca 2019 r.	4740 tys. – emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, 105,1 tys. – zasiłki i świadczenia przedemerytalne, 281,2 tys. – renty socjalne, 1147 tys. – emerytury i renty z KRUS	ZUS, KRUS, GUS	Gwarantowana podwyżka do 70 zł
Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, organy emerytalne służb mundurowych			Wypłata świadczeń po waloryzacji emerytur i rent w 2019 r.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został przekazany do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców oraz Radzie Dialogu Społecznego.

Projekt został przekazany do zaopiniowania również przez:

- Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,
- Prezesa Narodowego Banku Polskiego,
- Przewodniczącą Polskiego Związku Emerytów i Rencistów.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt ustawy został udostępniony również w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) z dniem przekazania go do konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z 2018 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	288	345	345	345	345	345	345	345	345	345	345	3740
budżet państwa	77	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	996
JST	77	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	996
pozostałe jednostki (oddzielnie)	135	161	161	161	161	161	161	161	161	161	161	1749
- NFZ	135	161	161	161	161	161	161	161	161	161	161	1749
Wydatki ogółem	1495	1794	1794	1794	1794	1794	1794	1794	1794	1794	1794	19436
budżet państwa	113	135	135	135	135	135	135	135	135	135	135	1463
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	1382	1659	1659	1659	1659	1659	1659	1659	1659	1659	1659	17972
- ZUS	929	1115	1115	1115	1115	1115	1115	1115	1115	1115	1115	12077
- KRUS	416	499	499	499	499	499	499	499	499	499	499	5404
FP	38	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	492
Saldo ogółem	-1207	-1449	-1449	-1449	-1449	-1449	-1449	-1449	-1449	-1449	-1449	-15695
budżet państwa	-36	-43	-43	-43	-43	-43	-43	-43	-43	-43	-43	-468
JST	77	92	92	92	92	92	92	92	92	92	92	996
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-1248	-1498	-1498	-1498	-1498	-1498	-1498	-1498	-1498	-1498	-1498	-16224
- NFZ	135	161	161	161	161	161	161	161	161	161	161	1749
-ZUS	-929	-1115	-1115	-1115	-1115	-1115	-1115	-1115	-1115	-1115	-1115	-12077
- KRUS	-416	-499	-499	-499	-499	-499	-499	-499	-499	-499	-499	-5404
FP	-38	-45	-45	-45	-45	-45	-45	-45	-45	-45	-45	-492
Źródła finansowania	W ramach środków przeznaczonych na waloryzację oraz z budżetu państwa.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Przedstawione skutki finansowe prezentują dodatkowe koszty ponad koszty waloryzacji ustawowej prognozowanym wskaźnikiem 103,26%. Razem z kosztem waloryzacji ustawowej 103,26%, łączny koszt waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wraz z gwarancją minimalną 70 zł oraz podniesieniem najniższych świadczeń do 1100 zł wyniesie niecałe 8,4 mld zł w 2019 r. (od marca do grudnia). Będzie on wyższy o około 1,5 mld zł niż koszt waloryzacji przy wskaźniku 103,26% bez gwarancji minimalnej podwyżki świadczenia. Szacunki skutków finansowych dokonano na podstawie liczby i struktur świadczeniobiorców według wysokości świadczeń z marca 2018 r. uzyskanych z ZUS, KRUS, MON, MSWiA oraz MS. Wykorzystane w obliczeniach informacje dostępne są pod następującymi linkami: http://psz.zus.pl/documents/493365/532934/EN+OGOLEM-wys+E-XII+2017.xls/4e8262cf-0297-4d7b-8608-0f2af1e76d89; http://psz.zus.pl/documents/493365/532778/EN+OGOLEM-wys+RI-XII+2017.xls/74341f9e-2a0b-422a-bea1-2844167c1876; http://psz.zus.pl/documents/493365/533003/EN+OGOLEM-wys+RR-XII+2017.xlsx/2b463927-e0da-4380-95de-24b13f6384b2; http://www.zer.mswia.gov.pl/zer/informacj/statystyki; https://www.krus.gov.pl/niezbednik/statystyki/ http://www.zus.pl/ (Baza wiedzy – Statystyka) Wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych Zastosowanie w 2019 r. zmodyfikowanych zasad waloryzacji procentowej, z gwarantowaną minimalną podwyżką, zapewni nie tylko ochronę realnej wartości wszystkich wypłacanych											

	świadczeń emerytalno-rentowych, lecz wyjdzie również naprzeciw oczekiwaniom wyższych podwyżek przez większość emerytów i rencistów. Świadczeniobiorcy pobierający najniższe świadczenia otrzymają dużo wyższe podwyżki świadczeń niż miałyby to miejsce przy obecnie obowiązujących zasadach waloryzacji. Przy proponowanej w projekcie ustawy zmianie sposobu waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych osoby pobierające najniższe emerytury i renty dostałyby kwotę waloryzacji na poziomie 70,20 zł (w przypadku rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 52,65 zł). Gdyby zastosowano dotychczasowe zasady waloryzacji świadczeń, otrzymałyby kwotę 33,57 zł (w przypadku rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 25,18 zł). Tak więc w przypadku najniższych emerytur i rent z tytułu całkowitej niezdolności do pracy – w stosunku do obecnie obowiązujących zasad waloryzacji – podwyżka świadczenia byłaby wyższa o 36,63 zł. Oznacza to tym samym, że świadczenia te zostaną podwyższone o 6,82%, zamiast o 3,26% (przy zachowaniu w 2019 r. dotychczasowych zasad waloryzacji świadczeń). Projektowane regulacje będą miały pozytywny wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych i starszych.

Skutki													
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2018 r.)	duże przedsiębiorstwa												
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw												
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	1207	1448	1448	1448	1448	1448	1448	1448	1448	1448	1448	15690
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa												
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw												
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe												
Niemierzalne													
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Powyższa zmiana nie będzie oddziaływać na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców. Natomiast będzie miała wpływ na sytuację emerytów i rencistów. Gwarantowana minimalna podwyżka świadczeń na poziomie 70 zł spowoduje poprawę ich sytuacji. Świadczeniobiorcy pobierający najniższe świadczenia otrzymają dużo wyższe podwyżki świadczeń niż przy obecnie obowiązujących zasadach waloryzacji. Administratorem danych, zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.), jest ZUS, który ustawowo odpowiada za bezpieczeństwo i kompletność danych na kontach ubezpieczonych i płatników składek. Operacje przetwarzania danych wynikają wprost z przepisów tej ustawy i są proporcjonalne i niezbędne. Brak zmian dot. ww. ryzyka w stosunku do obecnego stanu prawnego. Brak zmian w projektowanej ustawie w zakresie przetwarzania danych w stosunku do obecnego stanu prawnego.											

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
9. Wpływ na rynek pracy		
Projektowane regulacje nie mają wpływu na sytuację na rynku pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na ww. obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 marca 2019 r., z wyjątkiem art. 4, art. 7 ust. 2 i art. 9, które wejdą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
dotyczących projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu
Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw

W dniu 7 listopada 2018 r. projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw został przekazany do zaopiniowania partnerom społecznym (Forum Związków Zawodowych, NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych, Związkowi Pracodawców Business Centre Club, Konfederacji Lewiatan, Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej, Związkowi Rzemiosła Polskiego, Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Radzie Dialogu Społecznego). Informacja o projekcie wraz z prośbą o wyrażenie opinii została przesłana także do Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

W ramach procesu opiniowania stanowiska do projektu przedstawili: Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ), Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Zarząd Główny Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów (PZERI) oraz Związek Pracodawców Business Centre Club (BCC).

OPZZ pozytywnie ocenia fakt, że waloryzacja nie odbędzie się kosztem redystrybucji między emerytami (tzn. nie odbędzie się kosztem wyższych emerytur). Jednocześnie uważa, że dobra sytuacja na rynku pracy i wyższa ściągальność składek spowodowały, że ZUS nie wykorzystał w pełni zaplanowanej dotacji z budżetu państwa, stąd sytuacja ta stwarza szersze możliwości na godną waloryzację niż zaplanował to rząd. Zdaniem OPZZ świadczenia powinny być waloryzowane wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów w poprzednim roku kalendarzowym powiększonym o co najmniej 50% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Związek zwraca także uwagę na utrzymującą się tendencję pogłębiania dysproporcji pomiędzy najniższą emeryturą, a minimalnym wynagrodzeniem. W okresie ostatnich 10 lat minimalne wynagrodzenie wzrosło o 64,58%, podczas gdy najniższa emerytura o 52,14%. W czerwcu 1999 r. najniższa emerytura stanowiła 69,40% minimalnego wynagrodzenia, podczas gdy w 2019 r. stanowić będzie 48,88%. Biorąc pod uwagę powyższe OPZZ uważa, że w 2019 r. najniższa emerytura powinna stanowić co najmniej 70% minimalnego wynagrodzenia i wynosić 1575 zł, a w kolejnych latach być waloryzowana wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym, powiększonym o co najmniej 50% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Odnosząc się do propozycji OPZZ w zakresie mechanizmu waloryzacji na 2019 r., tj. inflacja emerycka + 20% realnego wzrostu wynagrodzeń z gwarantowaną podwyżką najniższej emerytury do kwoty 1575 zł i gwarantowaną podwyżką kwoty waloryzacji na poziomie 70 zł – to koszt ok. 16,4 mld zł. Tym samym dodatkowy koszt waloryzacji ponad koszt wynikający z przedłożonego projektu ustawy (8,4 mld zł) wyniósłby ok. 8 mld zł.

Dodatkowo należy wskazać, że przyjęcie wskaźnika waloryzacji według zasady – inflacja emerycka + 50% realnego wzrostu wynagrodzeń – spowodowałoby wzrost kosztów wynikających z waloryzacji o ok. 30% w porównaniu z zasadą – inflacja emerycka + 20% realnego wzrostu wynagrodzeń.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” rozwiązania zawarte w projekcie ustawy przyjmuje za idące w dobrym kierunku. Prezydium podziela opinię zawartą w uzasadnieniu, że szczególną ochroną państwa powinni być objęci najubożsi świadczeniobiorcy. Przedstawiony projekt wychodzi naprzeciw tej potrzebie, gwarantując minimalną kwotę waloryzacji świadczeń, wyższą od wynikającej z procentowej waloryzacji, ustalając jednocześnie nowe kwoty najniższych świadczeń.

Prezydium zwraca jednak uwagę, że projekt nie stanowi propozycji systemowej zmiany sposobu waloryzacji najniższych świadczeń, która brałaby pod uwagę potrzebę zachowania realnej wartości tych świadczeń. Problem niewystarczającej waloryzacji świadczeń co prawda został zauważony, jednak nadal strona rządowa nie zdecydowała się na przedstawienie projektu naprawy niedoskonałości istniejącego systemu. NSZZ Solidarność niejednokrotnie przedstawiała projekt modelu waloryzacji, który brałby pod uwagę dynamikę minimum egzystencji.

Prezydium podkreśla, że uzasadnienie nie zawiera wyjaśnienia przyjętej podwyżki świadczeń w wysokości co najmniej 70 zł. Kwota ta, zdaniem Prezydium, nie gwarantuje zachowania realnej wartości najniższych świadczeń. Prezydium wnioskuje o udostępnienie badań, na podstawie których zaproponowano wysokość gwarantowanego wzrostu świadczeń.

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” podtrzymuje postulat stworzenia systemowego rozwiązania waloryzacji najniższych świadczeń, które będzie uwzględniało prawo wszystkich świadczeniobiorców do poprawy ich sytuacji dochodowej proporcjonalnie do wzrostu gospodarczego kraju.

Odnosząc się do opinii Prezydium KK NSZZ „Solidarność” należy wskazać, że w Radzie Dialogu Społecznego, w ramach Przeglądu systemu emerytalnego, zaplanowane zostały spotkania, podczas których omawiane będą problemy/dylematy występujące w systemie ubezpieczeń społecznych, a także propozycje ewentualnych zmian, mające na celu

m. in. poprawę sytuacji emerytów i rencistów. Zgodnie z zaproponowanym harmonogramem, podjęty zostanie także temat zasad ustalania wysokości świadczeń, w ramach którego dyskutowana będzie waloryzacja emerytur i rent oraz mechanizmy korygujące/adaptujące wysokość świadczeń.

W kwestii badań, na podstawie których zaproponowano wysokość gwarantowanego wzrostu najniższych świadczeń należy wskazać, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej analizowane były różne sposoby (warianty) podwyższenia emerytur i rent w 2019 r. Z uwagi na ograniczenia budżetowe przyjęty został wariant zakładający kwotę waloryzacji na poziomie co najmniej 70 zł. Należy zauważyć, że łączne skutki finansowe wynikające z projektowanego obecnie mechanizmu waloryzacji będą o ok. 1,5 mld zł wyższe niż koszt waloryzacji przy wskaźniku 103,26% bez gwarancji minimalnej podwyżki świadczenia.

W opinii Zarządu Głównego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów projektowana ustawa stanowi krok w dobrym kierunku. Nowe zasady wychodzą naprzeciw oczekiwaniom znacznej części emerytów. Uwzględniają zarówno podstawową funkcję waloryzacji, jaką jest utrzymanie siły nabywczej świadczeń (wszystkich), jak i funkcję socjalną, wyrażającą się relatywnie większą podwyżką niższych emerytur/rent. Tym samym projekt ten – zdaniem PZERiI – rodzi pozytywne skutki społeczne i zasługuje na poparcie.

PZERiI podkreśla, że waloryzacja w 2019 r. choć wysoka, nie rozwiązuje problemu niskich świadczeń. Emeryci i renciści oczekują rozwiązań systemowych, umożliwiających im godne życie.

Niezależnie od pozytywnej oceny nowych przepisów PZERiI wskazuje, że coroczne zmiany waloryzacji rodzą w środowisku osób starszych poczucie niepewności i niepokoju. Nie jest również jasne czy proponowane przepisy mają charakter jednorazowy, czy będą stałym elementem systemu ubezpieczeniowego. Zasadne wydaje się wypracowanie rozwiązań, które będą – w miarę możliwości – społecznie akceptowalne i zarazem stabilne.

Odnosząc się do opinii Zarządu Głównego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, tak jak w przypadku KK NSZZ „Solidarność” należy wskazać, że w ramach spotkań w Radzie Dialogu Społecznego podjęty zostanie temat zasad ustalania wysokości świadczeń, w ramach którego dyskutowana będzie waloryzacja emerytur i rent oraz mechanizmy korygujące/adaptujące wysokość świadczeń.

Związek Pracodawców Business Centre Club zwraca uwagę na rosnące koszty systemu zabezpieczenia społecznego (obniżenie wieku emerytalnego, program 500+, zapowiadane zmiany w emeryturach mundurowych...) i usztywnienie tej części wydatków

budżetu państwa o kwoty narastające w kolejnych latach (prawa nabyte), niezależnie od sytuacji gospodarczej kraju.

Zdaniem BCC, o ile sama idea ochrony najniższych świadczeń jest słuszna i zgodna z europejskimi rozwiązaniami w tej mierze, o tyle niepokoi fakt, iż dla wszystkich zmian systemowych brakuje tzw. mapy drogowej oraz nie są znane skutki ich wprowadzenia w perspektywie 3-5 letniej oraz długoterminowej. Postulat systemowego podejścia do polityki społecznej nie został dotychczas zrealizowany od podjęcia zmian ustrojowych w Polsce.

BCC wskazuje na wieloletnie zaniedbania w zakresie potrzeby ochrony najniższych świadczeń. Jednocześnie pozytywnie opiniując mieszany mechanizm waloryzacji, zwraca uwagę na zastrzeżenia dotyczące możliwości sfinansowania rosnących wydatków społecznych w dłuższej perspektywie. Trwały deficyt w sektorze finansów publicznych, przy pogarszającej się sytuacji demograficznej, stanowiąc będą o realności ochrony praw nabytych już w najbliższych latach.

BCC zaznacza, że po 2020 r. w wielu krajach, w tym w Polsce, narastać będzie problem ochrony przed ubóstwem na emeryturze. Spadek adekwatności świadczeń będzie bardziej znaczący w przypadku krajów, które nie rozwijają dodatkowych systemów oszczędnościowych typu PPK lub emerytalnych. W Polsce we wszystkich dobrowolnych formach zabezpieczenia na starość uczestniczy mniej niż 5% zatrudnionych, co jest jednym z najniższych wskaźników w UE.

Uwagi BCC - co do zasady - są ogólne i w szczególności dotyczą struktury finansowania sektora publicznego.

Dodatkowo, do projektu ustawy odniosła się Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie” - nie zgłaszając uwag.

Pozostałe podmioty nie przekazały opinii do przedmiotowego projektu ustawy.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) z chwilą skierowania ww. projektu ustawy do uzgodnień, konsultacji publicznych oraz opiniowania, projekt ten został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie tej ustawy.